

Юлія РУСНАК,
Буковинський державний медичний
університет,
Чернівці (Україна)
julijarusnak@rambler.ru

Рецензія на монографію:
**АНИСТРАТЕНКО А. В. СПОГАД ПРО
МАЙБУТНЄ: ТВОРЧІСТЬ ВАСИЛЯ
КОЖЕЛЯНКА В СУЧАСНИХ
КОНТЕКСТАХ / А. В. АНИСТРАТЕНКО. –
ЧЕРНІВЦІ : МІСТО, 2013. – 136 С.**

Key words: Bukovina, Vasily Kozhelyanko, novel, alternative history, journalistic aspect, time in a literary work, the concept of archetype, chronotope.

Yuliya Rusnak. Review of the monography by Anistratenko A. V. Memories of the Future: creativity of Vasyl Kozhelyanko in a modern context / A.V. Anistratenko. – Chernivtsi: CITY, 2013. – 136 p.

The monograph first considered prose and poetry Basil Kozhelyanko in the context of Ukrainian literature and literature of Germany, Austria, Britain, Finland, Sweden and Poland. The first section is devoted to the analysis of poetry books "Thorns frost", "White and red", "Seven-colored horse," "How to teach Kozhelyanko-chi." The second section studied originality great prose Vasyl Kozhelyanko in the European context. The third section is written in a cultural plan: he combines syncretic philosophical-ideological and literary studio.

У рецензії розглянуто монографічну працю, яка стала першим дослідженням творчості буковинського письменника Василя Кожелянка. Вперше в українському літературознавстві досліджено творчість відомого буковинського письменника і журналіста Василя Кожелянка. Поетична спадщина проаналізована на тлі лірики сучасних українських

поетів, а прозова – в контексті новітнього роману в Польщі, Німеччині, Австрії, Швеції, Росії та США. У дослідженні приділено увагу і розвиткові та функціонуванню жанру альтернативна історія.

Творчість буковинського письменника, журналіста, творця жанру „альтернативна історія” в українській літературі Василя Кожелянка стала цікавим і неповторним феноменом сучасного вітчизняного письменства. Деякі твори, зокрема роман „Дефіляда в Москві” навіть вийшли за межі середовища зацікавлених сучасною літературою читачів і викликали дискусію в ЗМІ. Нині, після смерті письменника, його твори привертають увагу громадськості: останній виданий посмертно роман „Діти застою” став родзинкою цього горічного 19-го Форуму видавців у Львові. В. Кулик створив клуб пам’яті Василя Кожелянка, де зберігаються та популяризуються різні матеріали про автора та його твори.

Попри велику популярність письменника на малій батьківщині, загалом в Україні та навіть за її межами (його твори перекладені англійською, німецькою, фінською, російською та ін. мовами), досі не було здійснено комплексного дослідження його творчості. Майже в кожній праці, присвяченій розвитку сучасної літератури, згадується ім’я Василя Кожелянка, проте матеріали у періодичних виданнях не затуляють прогалини в нашій літературознавчій науці й не можуть вповні задовольнити потреби учнів-старшокласни-

ків, студентів, аспірантів, які вивчають творчість цього письменника в курсах „Література рідного краю”, „Сучасна українська проза”, „Історія української літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст.”

Науково-публіцистичне видання, яке підготувала А. Аністратенко, є першим синкретичним літературознавчим дослідженням творчості Василя Кожелянка. Книга розрахована як на досвідчених читачів – науковців, аспірантів, так і на пересічних.

Перший та другий розділи видання присвячені, відповідно, поетичній та прозовій спадщині письменника і реалізують порівняльний аналіз на тлі української та зарубіжної літератури схожих жанрово-стильових ознак. Отже, позитивний момент дослідження вбачаємо у введенні творчості Василя Кожелянка в доцільний контекст, що розширює межі сприйняття матеріалу майбутніми реципієнтами.

Третій розділ „Час як хронотоп, архетип та концепт у новітніх європейських філософській та літературознавчій традиціях та синкретична східно-західна модель світогляду в творчості Василя Кожелянка” написаний у ключі власне наукового дослідження й зацікавить більшою мірою філологів, філософів, культурологів, соціологів. Треба зауважити, що відчутного дисонансу загальної концепції видання і цього розділу немає. У авторській передмові, у назві книги віддзеркалений задум А. Аністратенко здійснити ретроспективний аналіз творчих засад та їх втілення в романістиці й поезії Василя Кожелянка і заглибитись у проблему часу як когерентної категорії (більше – естетичної одиниці) у міждисциплінарному жанрі „альтернативна історія”.

Вважаємо цей аспект дослідження важливим і таким, що не може бути виокремленим з аналізу для його спрощення та наближення до популярного видання.

До позитивних якостей книги відносимо системність та певну концептуальну цілісність викладу матеріалу, який містить біографічні відомості унікального характеру (посилання на епістолярій письменника, цікаві факти життя і творчі перипетії Василя Кожелянка), аспектний та цілісний аналіз десяти романів та двох книг малої прози письменника. Велика кількість іншомовних джерел та проаналізованих творів слугуватиме фахівцям у галузі зарубіжних літератур: польської, німецької, австрійської, шведської, російської.

Не завжди і не вповні зрозумілою видається географія та підбір авторів і творів для літературного контексту. Також, на жаль, не представлений у дослідженні останній роман „Діти застою”, що певною мірою впливає на повноту панорами праці. Невеликий обсяг книги та глобальна, задекларована в темі мета ставлять дослідника в ситуацію практичної недосяжності ідеалу змістовно-формального вираження.

Проте згадані недогляди цілком переважує цікавий і небуденний підбір контекстів та їхня реалізація: контекстуальні ілюстрації збагачують текст, полегшують сприймання теоретичного і біографічного матеріалу.

Літературні контексти не обмежено лише культурними зацікавленнями і спілкуванням автора, оскільки кожен літературний твір передбачає значно більше, ніж навіть замислює письменник (в іншому разі – маємо справу з текстом, який не може претендувати на „статус“ літературного твору). Якщо говорити про контексти в сучасній і класичній українській літературі, в праці згадано фольклорні тексти, „Русалку Дністрову“, твори Тараса Шевченка, Панаса Мирного, „Роксолану“ Павла Загребельного, „Місто“ Валер'яна Підмогильного, „Осінні пси Карпат“ Василя Герасим'юка та ін, які служать у романах „Котигорошко“, „ЛжеNostradamus“ та ін. елементами для творення постмодерного виду як жанрово-стильового компонента романів „дефілядної“ серії, що найяскравіше виражено в ономастиці та авторських неологізмах.

Щодо зарубіжних, переважно західноєвропейських, контекстів прози Василя Кожелянка, то їх розкрито протягом розгортання аспектів аналізу. Вони, на мій погляд, доволі об'єктивні, особливо, коли знаходимо в текстах романів Василя Кожелянка прямі покликання й згадки героїв чи картин з творів зарубіжних письменників, або структури тексту, побудовані на мандрівних сюжетах або подібності творчого почерку, спільних образів, а також жанрово-стильового оформлення романів польських, німецьких, австрійських, російських, американських авторів. Крім того, авторка дослідження запропонувала творчі контексти на сучасному зрізі європейських літератур.

Отже, науково-публіцистичне видання „Спогад про майбутнє: Творчість Василя Кожелянка в сучасних контекстах”, безсумнівно, знайде свого читача й стане в нагоді студентів, аспіранту, викладачеві та зацікавленому читачеві; сприятиме популяри-

зації творчості Василя Кожелянка, приверне увагу до його постаті в сучасній літературі.

Rusnak Yuliya. Compte rendu du manuscrit ANISTRATENKO A.V. LE SOUVENIR DE L'AVENIR: L' ŒUVRE DE VASYL' KOZHELYANKO DANS LES CONTEXTES MODERNES / A.V. ANISTRATENKO. – TCHERNIVTSI : LA VILLE, 2013. – 136 S.

Dans la monographie on a examiné pour la première fois la prose et la poésie de Vasyl' Kozhelyanko dans le contexte de la littérature ukrainienne et littératures étrangères de l'Allemagne, de l'Autriche, de la Grande Bretagne, de la Finlande, de la Suède, de la Pologne. Le premier chapitre est consacré à l'analyse des livres de poésie "Le givre épineux", "Le blanc et le roux", "Le cheval à sept couleurs", "Comme a enseigné Kozhelyanko - tszy ". Dans le deuxième chapitre on a étudié l'originalité de la grande prose de Vasyl' Kozhelyanko dans le contexte européen. Le troisième chapitre est écrit dans l'aspect culturologique: il rassemble synchrétiquement les conceptions du monde philosophiques et idéologiques et les studios littéraires.

Mots-clés: Bucovine, Vasyl' Kozhelyanko, le roman, l'histoire alternative, l'aspect introductif, le temps dans une œuvre littéraire, un concept, un archétype, le chronotope.

Руснак Юлия. Рецензия на монографию: АНИСТРАТЕНКО А. В. ВОСПОМИНАНИЕ О БУДУЩЕМ: ТВОРЧЕСТВО ВАСИЛИЯ КОЖЕЛЯНКО В СОВРЕМЕННЫХ КОНТЕКСТАХ / А. В. АНИСТРАТЕНКО. – ЧЕРНОВЦЫ: ГОРОД, 2013. 1 – 136 С.

В монографии впервые рассмотрено прозу и поэзию Василия Кожелянко в контексте украинской литературы и литератур Германии, Австрии, Великобритании, Финляндии, Швеции, Польши. Первый раздел посвящен анализу поэтических книг „Терновый иней”, „Белый и рыжий”, „Семицветный конь”, „Как учил Кожелянко-цзи”. Во втором разделе исследовано своеобразие большой прозы Василия Кожелянко в европейском контексте. Третий раздел написан в культурологическом плане: он синкретично объединяет философско-мировоззренческие и литературоведческие студии.

Ключевые слова: Буковина, Василий Кожелянко, роман, альтернативная история, публицистический аспект, время в литературном произведении, концепт, архетип, хронотоп.